

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Maximi Tyrii Dissertationes

Maximus <Tyrius>

Lipsiae, 1774

XV. 27. Iterum quis sit Deus Socratis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51003](#)

Καὶ τε Θεοὶ γένεσιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι,
Παντοῖοι τελέθοντες, ἐπιτρέψασι πόληας.
Ἐὰν δέ πά μοχθηρὰν δείξῃς ψυχὴν, αὔτη καὶ
ἀνεπιστάτητος.

*Namque Dei similes peregrinis saepe colonis,
Quilibet induit percurrunt corpore terras.*
At vero si animam mihi ostenderis impiam, scias illam neque
incolam, neque vitae suae habere praesidem.

ΛΟΓΟΣ ΙΕ'.

Ἐτι περὶ τῆς Σωκράτες δαιμονίου^z.

Φερὲ, ἐρώμεθα τὸ δαιμόνιον (Φιλάνθρωπον γάρ, καὶ
εἰωθὸς ἀποκρίνεσθαι διὰ σωμάτων ἀνθρώπινων^a,

DISSERT. XV.

Iterum quis sit Deus Socratis.

Agedum, quaeramus ex hoc Deo (mire enim amat ho-
mines, soletque per eorum respondere corpora, sicut
per

y καὶ τε Θεοὶ] Odyss. p. 485. Varias autem Deorum peregrinantium fabulas ex historiis angelorum, quos viris bonis homines fuisse sacrae litterae narrant, ortas esse monuit vir doctissimus Iohan. Clericus ad Genes. XVIII. 1. et in Dissert. de Euer. Sodom. §. VII.

DISSERT. XV. vulgo XXVII.

z Ετι περὶ τῆς Σωκράτες δαιμονίου.] Sic Reg. vulgatae articulum τᾶς duplicant. Harleian. autem pro dissertationis huius lem-mate dat, τι τὸ δαιμόνιον Σωκράτες. βος. quod et in suo codice Paccius inuenit.

Sectio á.

a ἀποκρίνεσθαι διὰ σωμάτων ἀνθρώπινων,] Perperam, pro σωμάτων. Athenagoras Legat. p. m.

30. πικεύειν τῷ παρὰ τῇ θεῷ πνεύματι, ὃς ὅργανα πεκινηότι τὰ τῶν προφητῶν σόματα. Philo Iudeus lib. περὶ Φυγάδων. p. 352. Λεκτέον δὲ ἵδη καὶ περὶ τῆς ἀνθράτων ἀρίστης πιγῆς, ἣν δὲ πατήει τῶν ὄλων διὰ προφητικῶν ἔθεσπισε σωμάτων· sic et ibi scribendum pro σωμάτων. ita Deus loqui dicitur διὰ σόματος πάντων ἀγίων αὐτῆς προφητῶν, Aector. III. 21. et 18. M.

b ἡ ισμη-

ώς ἡ ἴσμηνίς τέχνη ^b διὰ τῶν αὐλῶν) ἐρώμεθα δὲ ὥδε πως, κατὰ τὸν Ὄμηρον Ὀδυσσέα ^c.

Θεὸς νῦ τοι, ἦ Βροτὸς ἐστί;
Εἰ μέν τις Θεὸς ἐστί, τοὶ δέρανὸν εὐξὺν ἔχοσιν,
ὅδεν δεῖ λόγων, ἴσμεν γὰρ τὰ σὰ.

Εἰ δέ τις ^e ἐστὶ Βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάστη.
ἄρα τοιῶντον χεῖμα, οἷον ὁμοπαθές τε εἶναι ήμῖν καὶ
ομόφωνον, καὶ ὁμογενὲς καὶ σύγχρονον. ἦ κατὰ μὲν τὴν
δίαιταν ^f ἐφέσιον τῇ γῇ, κατὰ δὲ τὴν δύσιαν προῆτον
αὐτῆς; Οὐ γὰρ σάρκες αἱ δαιμόνων Φύσεις (ἀποκρι-
τέον γὰρ τοι ὑπὲρ αὐτῶν, κελεύσου γὰρ) ὅδε ὅσα ^g,
ὅδε αἴμα, ὅδε ἄλλο τὶ σκεδασὸν, ἦ λυόμενον, ἦ την!

per tibias Ismenias) quaeramus autem cum Homero
Vlysse hoc modo:

An Deus es, mortali an semine natus?

Et:

*Nam si forte Deus, magno qui viuit Olympo,
nihil responso opus est, naturam tuam nouimus.*

*Sin mage mortalis, quem terra amplectitur alma:
vtrum talis es, vt eisdem, quibus nos affectionibus sis obno-
xius, voce eadem vtaris, sicut nos nascaris et intreas; an
vero terrena omni maior substantia, terram solummodo inco-
las? Cae, ex carne, ossibusque, et sanguine daemonum
naturam (iubent enim pro se vt respondeam) aut alio quouis,
quod distrahi, dissolui, liquefcere possit, aut diffluere, con-
stare*

^b η ἴσμηνίς τέχνη] Ismeniam dicit tibicinem Thisbaenatum. Vide Eustathium ad Iliad. B'. pag. 203. Huius meminere Diogenes Laertius IV. 22. VII. 125. aliique plures.

^c κατὰ τὸν Ὄμηρον Ὀδυσσέα] Vulgo κατὰ τὸν [τε] Ὄμηρον Ὀδυσσέα. Nos cum Ms. Reg. et Harleian. facimus.

^d Θεὸς νῦ τοι, ἦ Βροτὸς ἐστί;] In Homero Odyss. z'. 149. le-

gitur Θεὸς νῦ τοι, ἦ Βροτὸς ἐστί; Post has autem voces apud Maximum vulgo addunt καὶ, quod nos, ducibus Ms. omisimus.

^e Εἰ δέ τις] Odyss. z'. 153.

^f κατὰ [μὲν] τὴν δίαιταν] Ita codices. Vulgatae medium vo-
cem praetermittunt.

^g ὁ γὰρ σάρκες — ὅδε ὅσα] D. Lucas XXIV. 39. πνεῦμα.
σάρκα καὶ σάρκα εἰς ἔχει. M.

ἢ ἄλλα

μενον, ή διαρρέον. Άλλα τί μήν; Ούτωσὶ πρῶτον ^h θεατώμεθα τὸ ἀναγκαῖον τῆς δαιμόνων χρίας. Τὸ ἀπαθὲς τῷ ἐμπαθεῖ ἐναντίον, καὶ τὸ θυητὸν τῷ ἀθανάτῳ, καὶ τὸ ἄλογον τῷ λογικῷ, καὶ τὸ ἀναίσθητον τῷ αἰσθητικῷ, καὶ τὸ ἐμψυχον τῷ ἀψύχῳ. Πᾶν τοῦν τὴν ψυχὴν ἔχον ι ἐξ ἑκατέρου συγκεκριμένον ^k. ή γὰρ ἀπαθὲς τὸ ἀθανατον, ή ἀθανατον ἐμπαθὲς ^l, η ἐμπαθὲς θυητὸν, η ἄλογον αἰσθητικὸν, η ἐμψυχον ἀπαθές καὶ διὰ τέτων ὁδεύει η φύσις κατὰ βραχὺ, ἀπὸ τῶν τημωτάτων ἐπὶ τὰ ἀτημότατα καταβαίνεσσα ἐξῆς. Εὰν δέ τι τέτων ἐξέλης, διέκοψα τὴν φύσιν ὥσπερ ἐν ἀρμονίᾳ φθόγγων τὴν πρὸς τὰ ἄκρα ὄμολογίαν η μέση ποιεῖ, ἀπὸ γὰρ τῷ ὀξυτάτῳ φθόγγῳ ἐπὶ

stare existimes. Ex quo igitur? Ante omnia necessitatem naturae eorum hoc pacto videamus. Pugnat inter se primo impatibile et patibile, immortale et mortale, cum rationali irrationale, cum insensibili sensibile, cum inanimo animatum. Iam omne quod est animatum, ex duobus illis est conflatum; aut enim impatibile est et immortale, aut patibile et immortale, aut patibile et mortale, aut irrationale et sensibile, aut impatibile et animatum; atque his quidem gradibus a praestantissimis ad infima paulatim peruenit natura, ordineque descendit. Quod si quid ex his omnibus tollas, iam naturam mutilas: sicut in vocum harmonia fieri videmus, ubi, ut extremae inter se conueniant, efficit media; cum enim ea, quae inter acutissimum est grauissimumque tonum, differentia mediis innitatur vocibus, sit ut apte, idoneeque, et, ut ars postulat,

^b Άλλα τί μήν; Ούτωσὶ πρῶτον ^[τὸ] τον] Reg. et Harleian. τίς μήν. Sic Reg. vulgo πᾶν τοῖν [τὸ] τὴν ψυχὴν ἔχον.

Legendum suspicor, Άλλα [τίς] μήν [ετοῖς;] πρῶτον etc. nempe Daemon.

Ibid. ἀλλὰ τίς μήν; Ούτωσὶ etc.] Ita Codices pro τί recte: qualis igitur? Ούτωσὶ quoque bene habet: ut scilicet 3. σκότει δη τὸ πᾶν ετῶς etc. et ita paucim. M. i πᾶν τοῖν τὴν ψυχὴν ἔχον]

^k ι ἐκατέρου συγκεκριμένον] Omissa voce prima, codices habent ἐκατέρου συγκεκριμένον. Lege ἐκατέρου συγκεκριμένον.

^l ἀθανατον ἐμπαθὲς,] Vulgo ἀθανατον [τὸ] ἐμπαθὲς. Nos, auctoriis Mss. vocem medium sustulimus.

Sectio

τὸν Βαρύτατον ταῖς διὰ μέσος Φωναῖς ἐπερειδομένην τὴν
μεταβολὴν ἐμμελῆ ποιεῖ καὶ τῇ ἀκοῇ καὶ τῇ χειρεγγίᾳ.

β'. Τέτοι τοι νόμιζε^m γίγνεσθαι καὶ ἐν τῇ Φύσει,
ὅπερ ἐν ἀρμονίᾳ τελεωτάτῃ καὶ τίθεσθαι θεὸν μὲν κατὰ
τὸ ἀπαθές καὶ ἀθάνατον, δαιμόνα δὲ κατὰ τὸ ἀθάνα-
τον καὶ ἐμπαθές, ἀνθρώπον δὲ κατὰ τὸ ἐμπαθές καὶ
Θυητόν, Θηρίον δὲ κατὰ τὸ ἄλογον καὶ αἰσθητικόν,
Φυτὸν δὲ κατὰ τὸ ἐμψυχον καὶ ἀπαθές. Καὶ τὰ μὲν
ἄλλα ἡμῖν, τὸ νῦν ἔχον, κατὰ χάρακαν ἔνω, ἐπὶ δὲ τῆς
δαιμονίων Φύσεως περισκοπώμεθαⁿ, ἣν Φαμὲν μεσό-
τητα εἶναι πρὸς ἀνθρώπον καὶ θεόν· ἴδωμεν εἴ πῃ δυνα-
τὸν ἐξελέσθαι αὐτὴν, καὶ διασῶσαι τὰ ἄκρα. Ἀρ' ἐν
ὁ θεὸς ἀθάνατον μὲν, ἐμπαθές δέ; ὁδαμῶς. ἀλλ' ἀθά-
νατον μὲν, ἀπαθές δέ. Τί δὲ ἀνθρώπος, Θυητὸν μὲν,
ἀπαθές δέ; ὁδὲ τέτοιο ἀλλὰ Θυητὸν μὲν, ὃ μὴν ἀπα-

postulat, tam quod ad auditum, quam quod ad motum, qui
a manu est artificis, procedat illa mutatio.

2. Quod in harmonia sit perfectissima, in natura quoque
fieri existima; quare singula constitue hoc modo: Deum im-
mortalem esse et impatibilem, daemonem immortalem esse sed
patibilem, hominem mortalem esse et patibilem, bestiam
irrationalem sed sensu praeditam, plantam animatam esse et
patibilem. Et reliqua quidem nunc praetermittemus, nec
aliud quam daemonum considerabimus naturam, quam medium
quid inter Deum hominesque esse diximus: ac primum an,
sublata ea, utrinque possint consistere extrema. An igitur
Deum immortalem dicemus esse, sed patibile? minime, ve-
rum immortale quid, et quod a passione sit remotum. Iam
quid de homine? mortale quid, nec passioni obnoxium? ne
hoc quidem, sed mortale, et tamen patibile. Vbi igitur relin-
quemus

Sectio β'.

m τέτοι τοι νόμιζε] Sic Reg.
vulgo τέτοι τοινυν νόμιζε.

n ἐπὶ δὲ τῆς δαιμονίων Φύσεως
περισκοπώμεθα,] Reg. περισκοπή-

μεθα. Locum sic legendum
censeo. ἐπεὶ δὲ τῆς δαιμονίων Φύ-
σεως περισκοπώμεθα, — ἴδωμεν etc.
Quoniam vero Daemonum natu-
ram consideramus, — videamus
an etc.

• πε

θέσ. Πᾶς τοίνυν ἡμῖν οἰχήσεται τὸ αἴθανατον ὅμηρον καὶ ἐμπαθές; δεῖ γὰρ συσῆναι ἐξ ἀμφοῖν ψόλων κοινὴν, πρειτονα μὲν ἀνθεώπῳ, θεῷ δὲ ἐλάτονα, εἰ μέλλει ἔσεσθαι τῶν ἄκρων πρὸς ἄλληλα ἀναλογία· δύο γὰρ πραγμάτων οικονομένων τῇ Φύσει χωρισθήσεται καὶ ἡ ἐπιμιξία παντάπασιν, ἐὰν μή τις κοινὸς ὄρος ἀμφότερα ὑποδέξηται.

γ'. Οἷον τοιόνδε λέγω· καλῶμέν τι πῦρ ξηρόν τε καὶ θερμόν· ἐναντίον δὲ θερμῷ μὲν ψυχρὸν, ξηρῷ δὲ υγρόν· αἰδίνατον δὲ μεταβάλλειν πῦρ εἰς ὕδωρ, καὶ ὕδωρ εἰς πῦρ· ὅτε γὰρ ψυχρὸν εἰς θερμότητα, ὅτε υγρὸν εἰς ξηρότητα ρηματίζειν τοιόντα. Οὕτω δὴ τὸν τύπων πόλεμον μετεχειρίσατο ἡ Φύσις. Ἐδωκεν αὐτοῖς ἡ ὁσπερ ἐκεχειροφόρον τὸν ἀέρα, ὃς λαβὼν παρὰ μὲν τῷ πυρὸς τὴν θερμότητα, παρὰ δὲ τῷ ὕδατος τὴν υγρότητα, συνεκέρασεν αὐτῶν καὶ συνῆψε τὰς ὄμιλίας,

quemus illud, quod immortale diximus et patibile? necesse est enim ex utroque constitui substantiam, quae ut homine superior, ita inferior sit Deo, si extrema conuenire inter se velis; inter duo enim, quae natura separata sunt, omnis, quae inter utrumque est, separabitur communio, nisi communis aliquis utrumque jungat terminus.

3. Exempli gratia: ignem dicimus calidum et siccum esse: pugnat calidum cum frigido, humidum cum sicco: fieri ergo non potest, ut in aquam conuertatur ignis, et in ignem aqua; nec enim frigidum in calidum, nec siccum conuertetur in humidum. Hanc pugnam ita conciliare conata est natura, ut pro sequestro illis daret aerem, qui accepto ab igne calido, ab aqua humido, coniunxit ea inter se et sociavit; fitque mutatio

ο πᾶς τοίνυν ἡμῖν οἰχήσεται nem damus, quam represe[n]t[ant] Reg. et Harleian. Vulgo οἰχήσεται φερέμενον τὸ μὴ σοφόν; ξηρὸν εἰς υγρότητα, quo modo quoniam abibit? ubinam collocabitur? M.

Sectio γ'.

p υγρὸν εἰς ξηρότητα] Lectio.
Tom. I.

q ἡ φύσις, [καὶ] ἔδωκεν αὐτοῖς.]

Nos Ms. Reg. sequimur.

S

τ προστι-

καὶ γίνεται μεταβολὴ καὶ πρόσβασις, ἀπὸ μὲν τῷ πυρὸς εἰς αέρα κατὰ Θερμότητα, ἀπὸ δὲ τῷ αέρος εἰς ύδωρ κατὰ ύγρότητα. Πάλιν αὖτε ἀπὸ Θερμού τε καὶ ύγρου, γῆ δὲ ψυχρού τε καὶ ξηρού· ἐναντίον δὲ ξηρότητος μὲν ύγρότητι, ψυχρότητος δὲ Θερμότητι· ὡς ἂν δὲ μετεβαλέ ποτε ἀπὸ εἰς γῆν, ὅτι μὴ τῆς Φύσεως καὶ τύποις δύστης τὴν τῷ ύδατος χώσαν διαιτῶσάν τε αὐτὰ καὶ ξυνάγγεται, παρὰ μὲν αέρος λαβθεῖσαν τὴν ύγρότητα, παρὰ δὲ γῆς τὴν ψυχρότητα. Σκόπει δὴ τὸ πᾶν θτῶς συγκεφαλαιωσάμενος θραχεῖ λόγῳ ἐπειδὴ ἔκαστον τάχτων ἐκ δύο συνέτηται Φύσεων ἐναντίων, ὃν δεῖ τῇ ἑτέρᾳ ἀφαιρεῖν μοῖραν, προσιθεὶς τῶν ἐπειτα τῇ ἑτέρᾳ^r, καθ' ἥμισυ μὲν χωρίζεις ἐκατέρῃς ἐκάτερον, καθ' ἥμισυ δὲ συντάττεις ἐκατέρῳ ἐκάτερον, τάχτου τὸν τρόπον τὰ ἐναντία ἀλλήλοις ἄμικτα ὄντα κοινωνεῖ ὅμως καὶ ανακινάται, καὶ πῦρ αέρι κατὰ Θερμότητα, καὶ ὕδατι κατὰ ύγρότητα, καὶ ύδωρ γῇ κατὰ ψυχρότητα, καὶ γῆ πυρὶ κατὰ ξηρότητα· θτῶ κανταῦθα κοινωνί

tio et transitus ab igne in aerem ipso calido, ab aere in aquam ipso humido. Rursum calidum quid humidumque aer, frigidum et siccum est terra; pugnat cum humiditate siccitas, cum caliditate frigiditas: nunquam ergo nec in terram aer conuersus esset, nisi et illis natura humidum dedisset, quod vtriusque litem dirimit, vtrumque coniungit, dum humiditatem ab aere, frigiditatem accipit a terra. Nam ut summatim omnia tibi breuiter proponam: cum singula horum ex contrariis content facultatibus, quarum semper alteram si demas partem, addasque alteri, partim alterum separas ab altero, partim alterum cum altero coniungis; hoc modo quae pugnabant inter se, nec coniungi poterant, communicant tamen et miscentur, ignis aeri caliditate sua, aer aquae humiditate sua, aqua terrae frigiditate sua, terra igni siccitate sua: sic in eo, de quo agimus, Deus cum daemone commune habet, quod

^r προσιθεὶς [τῶν] ἐπειτα τῇ τῶν. Eum vero suppleuere Reg. ἑτέρῃ] Vulgo deest articulus et Harleian.

Sectio

Θεὸς μὲν δάίμονι πατὰ τὸ ἀθάνατον, δάίμων δὲ αὐτόντιῳ πατὰ τὸ ἐμπαθὲς, ἄνθεωπος δὲ Θηρίῳ πατὰ τὸ αἰσθητικὸν, Θηρίου δὲ Φυτῷ πατὰ τὸ ἐμψυχον.

δ'. Εἰ δὲ βύλει, καὶ τὴν οἰκονομίαν τῆς σώματος θέασαι, ὡς ὃδε ἐνταῦθα ἡ Φύσις μεταπηδᾷ αἰθέρως, ἀλλὰ καὶ ταύτῃ μεσοτήτων τινῶν δεῖ πρὸς τὴν χειραγωγίαν τῆς ιησάσεως τῶν σωμάτων^{s.} Θεὶς γάρ περ καὶ ὅνυξ ὁστὶ μαλακώτερον, καὶ νεύρα ἀραιότερον, καὶ αἵματος ξηρότερον, καὶ σαρκὸς τραχύτερον· συνελόντι δὲ εἰπεῖν, παντὶ χεήματι, ἐν ὧ τὸ ηγεμοσμένον καὶ τεταγμένον, μεσότητος δεῖ, ἐν Φωναῖς, ἐν χυμοῖς, ἐν σώμασιν^{t.}, ἐν ρύθμοῖς, ἐν σχήμασιν, ἐν πάθεσιν, ἐν λόγοις. Εἶν· ὅταν τάτων ἔχοντων, εἰ ὁ μὲν Θεὸς ἀπαθῆς καὶ ἀθάνατος, ὁ δὲ ἄνθεωπος Θυητός τε καὶ ἐμπα-

quod sit immortalis; daemon cum homine, quod patibilis; homo cum bellua, quod sensibilis; bestia cum planta, quod sit animata.

4. Si vis, et corporis nostri dispositionem intuere, videbis ne hic statim transfilire naturam, verum medio quodam esse opus, quo temperiem absolut corporum: capillus namque et vnguis osse mollior, neruo tenuior, sanguine siccior, carne est asperior; et, ut breuiter dicam, quicquid apte compositum ordinatumque est, medium requirit, voces, colores, succi, corpora, rhythmī, figurae, affectiones, sermonesque. Esto: si ex his, quae diximus, constat et immortalem esse Deum et impatibilem, hominem et mortalem et patibilem; sequi-

Sectio δ'.

^s πρὸς τὴν χειραγωγίαν τῆς ιησάσεως τῶν σωμάτων] Paccius in sua versione dat, *Quibus corporum fabricam permissionemque contextat.* Vnde fit, ut interpres hicce χειρεργία Heinilio legisse videatur. At nostri sane Ms. χειραγωγίαν exhibent, nec sollicitari debet ea lectio.

^t ἐν χυμοῖς, ἐν σώμασιν.] De corporibus egerat in praecedenti sententia: neque aliquin huic loco apta est vox σώματος. Lego, ἐν χυμοῖς, ἐν ὄσμαις. dicam ad Diff. XVII. 7. Transpositae prima et ultima litterae (σωματι pro ὄσμαις) hoc mendum videntur procreasse. M.

S 2

Sectio

Ἔντις, ἀνάγκη τὸ διὰ μέσθις τέτων, ἢ ἀπαθὲς θυητὸν εἶναι, ἢ αἰθάνατον ἐμπαθές· ὃν τὸ μὲν αἰδύνατον, ὃ γὰρ ἀν ξυνέλθοι ποτὲ ὀδὸν ὁμολογῆσαι τῷ θυητῷ τὸ ἀπαθές λείπεται δὴ, τὴν δαιμόνων φύσιν ἐμπαθῆ τε εἶναι καὶ αἰθάνατον, ἵνα τῷ μὲν αἰθανάτῳ κοινωνῆ τῷ Θεῷ, τῷ δὲ ἐμπαθῶς τῷ ἀνθρώπῳ.

Ἐ. Πῶς δὲ καὶ ἐμπαθὲς καὶ αἰθάνατον τὸ δαιμόνιον γένος, ὡρα λέγειν· καὶ πρῶτον γε περὶ τῷ αἰθανάτῳ. τὸ φθειρόμενον πᾶν ἢ διαλύεται, ἢ τήκεται, ἢ κόπτεται, ἢ ῥήγνυται, ἢ μεταβάλλει καὶ τρέπεται. ἢ διαλύεται, ὡς πηλὸς ὑπὸ ὕδατος· ἢ ῥήγνυται, ὡς ὑπὸ ἀρ-τοῦ γῆ· ἢ τήκεται, ὡς ὑπὸ ἡλίου κηρός· ἢ κόπτεται, ὡς ὑπὸ σιδῆρος φυτόν· ἢ μεταβάλλει καὶ τρέπεται, ὡς ὕδωρ εἰς σέρα, καὶ ἀηρ ἐς πῦρ. Δεῖ δὴ τὴν ὄσιαν τῷ δαιμονίῳ, εἰ μέλλει ἔσεσθαι αἰθάνατος, μὴ διαλύεσθαι, μὴ σκεδάννυσθαι, μὴ τρέπεσθαι, μὴ ῥήγνυσθαι καὶ μεταβάλλειν, μὴ κόπτεσθαι· εἰ γὰρ πείσεται τι τέτων,

sequitur, quod inter duo haec interiectum est, aut impatibile et mortale, aut immortale esse et patibile; quorum alterum fieri non potest, nec enim conuenire queat aut congruere mortale et impatibile: restat ergo daemonum naturam et patibilem esse et immortalem, ut alterum cum homine, alterum cum Deo habeat commune; cum hoc quod est immortalis, cum illis autem quod sit passionibus obnoxia.

5. Restat, ut quo pačlo sit patibile genus daemonum, et tamen immortale, ostendamus: ac primum de immortalitate eius. Quocunque corruptitur, aut dissoluitur, aut liquefit, aut scinditur, aut frangitur, aut mutatur et convertitur: aut dissoluitur, ut lutum ab aqua; aut frangitur, ut ab aratro terra; aut liquefit, ut a sole cera; aut scinditur, ut planta a ferro; aut mutatur conuertiturque, ut aqua in aerem, aer in ignem. Requiritur ergo ad naturam daemonis, si immortalis sit, ut nec dissolui, nec dissipari, nec conuerti aut mutari, nec frangi possit, aut scindi; si enim horum aliquid subeat, quid obstabit, quo minus immortalis esse definit?

Quomodo

Sectio 6.
οὐ μὴ διαλύεσθαι, μὴ σκεδάννυ- καὶ μεταβάλλειν, μὴ κόπτεσθαι.]
Paccius

ἀπολεῖ τὸ οἰδάνατον. Πῶς δ' ἀν καὶ πάθοι^x, εἴπερ
ἐστι τὸ δαιμόνιον αὐτὸν, Ψυχὴ ἀποδυσαμένη τὸ σῶμα;
Εἰ γὰρ τῷ σώματι τῷ Φύσει Φθείρομένω παρέχει τὸ μὴ
Φθείρεσθαι, ἡνίκαντὸν αὐτῷ συνῆπολλῆ γε δεῖ Φθαρῆ-
ναι αὐτὴν. Εὖ γάν τῇ συσάσει τὸ μὲν σῶμα συνέχεται,
ἡ δὲ ψυχὴ συνέχει. Εἰ δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἐτερόν τι συν-
έχει, ἀλλὰ μὴ αὐτὴ αὐτὴν τί τέτο ἔσαι, καὶ τίς ἄλλη
ἐπινοήσαι ψυχὴν ψυχῆς; Οταν γὰρ ἐτερον οὐφ' ἐτέρος τῷ
σώζηται συνεχόμενον, ἀνάγκη πά παύσασθαι τὴν συν-
οχὴν ἐπὶ πρᾶγμα προελθόσταν συνέχον μὲν ἄλλο, συν-
εχόμενον δὲ οὐφ' ἑαυτῷ εἰ δὲ μὴ, ποῖ σήσεται ὁ λογι-

Quomodo autem mori possit, cum anima, quae corpus semel
exuit, sit daemon? Quod si anima corpus, quod natura sua
corrumpitur, a corruptione tutum praestat, quamdiu simul
vivunt; absit, ut corrumpi possit ipsa. In vtriusque autem
societate continetur corpus, continet anima. Quod si aliud
animam continet, non se ipsa; quid hoc erit, aut quis ani-
mam excogitabit animae? Quoties enim alterum ita continetur
ab altero, ut simul conseruetur; necesse est hanc, ut ita
dicam, definere continentiam, cum ad illud peruentum est,
quod aliud continet, a se vero ipso continetur: quod nisi fiat,
vbi ratiocinatio tandem definet, quae in infinitum procedet?

Propone

Paccius vertit, neque dissolui,
neque diuelli, neque scindi, ne-
que etiam posse transmutari;
adeo ut voces μὴ γίγνονται ab
eius Ms. videantur abfuisse:
neque tum demum male pro-
cedet oratio. Alioqui cum
Heinsio legas oportet μὴ γίγνο-
νται, μὴ τρέπεσθαι καὶ μεταβάλλειν,
haec enim verba noster in su-
perioribus coniunxit.

^x Πῶς δ' ἀν καὶ πάθοι,] Hein-
sius reponit πῶς ἀν καὶ [θάνοι,]
et hanc emendationem plane
necessariam censet, quod tota
hac dissertatione noster id agit,

ut ἐμπαθεῖς εἶναι τὸ δαιμόνιον pro-
bent. Deserenda vero non est
codicum scriptura: non enim
de passionibus, quales sunt
amor et ira, loquitur Maximus;
verum de proprietatibus, quae
faciunt ut res dissolui, lique-
fieri, scindi, frangi, vel mutari
possint. Hae quidem affectio-
nes in animas corpore liberas,
pro Platonicorum mente, non
cadunt; has enim immateria-
les et immortales esse statuunt.
Vide sis Alcinoum cap. XXV.

^y ἐτέρον οὐφ' ἐτέρος] Ita codi-
ces, non ἐτέρον, ut vulgo.

S 3

^x κρῆμα

σμὸς προῖων εἰς ἀπειρον; Οἷον εἰ ξυνίη τις ὄληάδα ἐν
κλύδωνι ἐκ πέτρας ποθὲν καθωρμισμένην διὰ πολλῶν
καλῶν, ὃν ἔτερον ἐξ ἑτέρων συνεχόμενον τῇ ξυνδέσει
τελευτᾶ ἐπὶ τὴν πέτραν, χρῆμα ἐνὸς ^z καὶ ἑδραῖον.

5'. Τοιώτον ἡ ψυχὴ σῶμα ἐν σάλῳ αἱ κακλύδων
τυχόμενον καὶ καδανόμενον καὶ σειόμενον συνέχει αὐτῇ,
καὶ καθορμίζει, καὶ ἵσησιν ἐπειδὴν δὲ ἀποκάμῃ τὰ
νεῦρα ταῦτι, καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὥσπερ
καλώδια ^a, ἐξ ὃν τέως προσώρμισο τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα,
τὸ μὲν ἐφθάση καὶ κατὰ Βυθὸν ὥχετο, αὐτῇ δὲ ἐφ
ἔσυτης ἐκνηζαμένη συνέχει τέ αὐτὴν καὶ ἴδρυται. Καὶ
καλεῖται ἡ τοιαύτη ψυχὴ δαιμῶν ἕδη ^b, Θρέμμα αἰδε-

Propone tibi, exempli gratia, nauem, quae mediis quidem
in fluctibus versetur; sic tamen, ut plurimis rudentibus petrae
cuidam sit adstricta, quorum alter alteri annexus, in petra ipsa,
quae firma est et immobilis, affixus definit.

6. Eo modo corpus, quod medio in aestu maris fluctibus
que deprehensum iactatur assidue impelliaturque, continet
anima, anima in tutum recipit, sicutque: simul vero ac nervi
hi, spiritusque, et reliqua, quae tanquam retinacula sunt,
quibus tam diu animae adhaesit corpus, deficere incipiunt,
perit illud, mergiturque; illa contra sua sponte enat, se ipsa
continet, firmaque manet. Talis anima tum demum daemon
vocari incipit, res videlicet coelestis in hanc coloniam e terra

transcripta

^z χρῆμα ἐνὸς] Ex Ms. vulgo
ἔτως.

^a τὰ ὥσπερ καλώδια] Sensum
sumpfit ex Platonis Timaeo,
prout laudatur a Longino περὶ
Τψ. sect. XXXII. M.

Sectio 5'.

^b καλεῖται ἡ τοιαύτη ψυχὴ, δαι-
μῶν ἕδη,] Haec fuit antiquissi-
morum temporum sententia.
Hesiodus Op. et Dier. v. 121.

Αὐτὰς ἐπει λεν τέτο γένος κατὰ
γαῖα πάλυψε,

Τοὶ μὲν [δαιμονες] εἰσὶ Διὸς με-
γάλε διὰ βραλάς.

Quin et Plato in Cratylō p. 263
postquam versus hosce nonni-
hil immutatos laudauerat, subi-
cit, λέγει ἐν καλῷ καὶ στή^z
(Hesiodus) καὶ ἄλλοι ποιηταὶ πο-
λοι, ὅσοι λέγουσιν, ὃς ἐπειδόν τις ἡγ-
θὸς ὃν τελευτησῃ, πεγάλην μοιει
ηγή τιμὴν ἔχει, ηγή γινεται [δαι-
μῶν.] Quod sacrī etiam literis
est consentaneum, quae bonos
viros post mortem ὡς ἀγγέλους
τῷ θεῷ et ιστηγέλου fore testan-
tūr. Vide Tobiae Pfanneri
Theol. Gentil. cap. XXI. §. 26.

^c Εἰ

ριον, μετοικισθὲν ἐκ γῆς ἐκεῖ ὥσπερ ἐκ Βαρβάρων εἰς Ἑλλήνας, καὶ ἐξ ἀνέμου καὶ τυγχανώμενης καὶ σασιωτικῆς πόλεως εἰς εὐνομώμενην καὶ Βασιλευομένην καὶ εἰρηνικὴν πόλιν. Εύγγυτατα γάρ μοι δοκεῖ ἔχειν τὸ γιγνόμενον θρησκείαν εἰκόνι. Οἶον Φησὶν ἐκεῖνος χαλκεῦσα τὸν Ἡφαίσον ἐπὶ χευσῆς ἀσπίδος πόλεις δύο.

Ἐν τῇ μέν ρᾳ γάμοις τὸ ἔσταν, εἰλαπίνα τε,
καὶ χοροὶ, καὶ παιᾶνες, καὶ δαδεχίας ἐν δὲ τῇ πόλεμοι,
καὶ σάσεις, καὶ ἀρπαγαὶ, καὶ μάχαι, καὶ ὄλολυγαὶ,
καὶ οἱρωγαὶ, καὶ σόνοι. Τῦτο δύναται καὶ γῆ πρὸς
αἰθέρα· ὁ μὲν γὰρ, εἰρηναῖόν τι χεῦμα, καὶ παιάνων
μεσσὸν, καὶ θείων χορῶν· ἡ δὲ πολυφωνίας, καὶ πολυεργίας,
ταὶ διαφωνίας. Ἐπειδὰν γὰρ ἀπαλλαγὴ ψυχὴ
ἐνδένθε ἐκεῖσε, ἀποδυσταμένη τὸ σῶμα, καὶ καταλιπόσα
αὐτὸ τῇ γῇ Φθαρεσόμενον, τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ νόμῳ^a

transcripta; ut si quis e barbaris ad Graecos, aut ex urbe, quae
sine legibus suis ex praescripto tyranni viuit, assiduisque agi-
tatur factionibus, in aliam, quae aequis legibus, iusto rege,
tranquilla pace fruitur, transferatur. Haud longe mihi abire
ab Homericā imagine haec res videtur. Vulcanum fingit
aureo in clypeo duas sculpisse urbes; in quarum altera sunt
conniuia, festus et Hymen,

et tripudia, et cantus, taedarumque magna copia; in altera
vero bella, contentiones, rapinae, pugnae, vulnus, luctus-
que audiuntur, et gemitus. Hoc inter terram interest ac coe-
lum: ibi enim longa ac profunda pax est, cantuque, ac ditini-
nis choreis plena sunt omnia; hic vario diffonoque strepitu,
infinitis negotiis diffensionibusque omnia miscentur. Cum
ergo ex his locis eo se contulerit anima, corpusque suum exue-
rit, ac terrae corrumpendum reliquerit, eodem tempore ac
lege

c [Ἐν τῇ μὲν ῥᾳ γάμοι] Iliad.
Σ'. 491.

d τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ νόμῳ]
Cod. Reg. (monente Cl. Danijo
in priore editione; nam in hac,
omnino filet) pro αὐτῷ habet αὐ-

τῷ. quae est indubitate Maximi
scriptura: *suo tempore et lege:*
id est, secundum *tempus* sibi a
Deo praescriptum et *leges* a Deo
assignatas. Sic Diff. XLI. 4.
τῷ μὲν αιμάτων τῷ ἀντῶν (non
αὐτῶν)
S 4

δαιμων ἀντ' ἀνθεώπων, ἐποπτεύει μὲν αὐτη τὰ οἰκεῖα Θεάματα καθαροῖς τοῖς ὁφθαλμοῖς, μήτε ὑπὸ σαρκῶν ἐπιπροσθυμένη, μήτε ὑπὸ χρωμάτων ἐπιταραχθεῖση, μήτε ὑπὸ αἵρεσος θολερεῖση διατεγχθεῖση, ἀλλὰ αὐτὸς κάλλος αὐτοῖς ὁφθαλμοῖς ὀρῶσα, καὶ γανυμενοῖς οἰκτείρεσσα μὲν αὐτὴν τῷ πρόσθεν βίσ, μακάριζοντες τῷ παρόντος οἰκτείρεσσα δὲ καὶ τὰς συγγενεῖς ψυχας, αἱ περὶ γῆν τρέφονται ἔτι, καὶ ὑπὸ Φιλανθρωπίας ἐθέλεσσα αὐταῖς συναγελάζεσθαι, καὶ ἐπανορθῶν σφαλλομένας. Προστέτανται δὲ αὐτῇ ὑπὸ τῷ Θεῷ ἐπίφονταν τῇ γῇ, καὶ ἀναμίγνυσθαι πάσῃ μὲν ἀνθεῶν Φύσει, πάσῃ δὲ ἀνθεώπων τύχῃ καὶ γνώμῃ καὶ τέχνῃ καὶ τοῖς

lege daemon fit ex homine, purisque oculis spectacula intueritur sua, nulla corporis obducta caligine, nulla figurorum diueritate turbata, nulla aeris densitate interclusa; sed ita, ut ipsum pulchrum oculis intueatur suis, plenoque perfruatur gaudio: hic de vita praeterita cum cogitat, vicem dolet suam; cum de praesenti, gaudet et gratulatur sibi: deplorat et cognatas animas, quae adhuc in terris voluntur; velletque, quo est erga homines amore, versari cum illis, labantesque fulcire. Munus hoc illis interea a Deo impositum est, ut cuicunque hominum generi, cuicunque fortunae, animo, atque

κύτῳ) νόμῳ καὶ χρόνῳ φθειρομένων, τῆς δὲ ψυχῆς ἐπὶ τὸν αὐτῆς τόπου καὶ βίου ἀνακαλεμένης. D. Paulus 2. Thessal. II. 6. εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἔσωτε καιρῷ. et ita Lucas I. 20. et alibi in Euangeliis, et Psalm I. 3. M.

ε μήτε ὑπὸ χρωμάτων ἐπιταραχθεῖσην,] Vulgo legitur σωμάτων pro quo conieceram νοσημάτων, ut Diff. XVI. 9. ἐλευθέρα μὲν γραμμένη (ἢ ψυχή) σωμάτων, — ἐλευθέρα νόσων. Sed cum Cod. Reg. habeat χρωμάτων nihil ultra dubitandum; praelertim cum voices χρωμάτων et σωμάτων tam saepe coniungantur tum Nostro, tum Platoni, et caeteris Graecis scriptoribus. M.

Ibid. ὑπὸ χρωμάτων ἐπιταραχθεῖσην,]

Sic Reg. vulgo καὶ συναναμίγνυσθαι. Sectio

μὲν χειροῖς συνεπιλαμβάνειν, τοῖς δὲ ἀδικημένοις τιμω-
ρεῖν, τοῖς δὲ ἀδικοῦσι προσιθέναι τὴν δίκην.

ζ'. Άλλ' οὐχὶ δαμόνων πᾶς πάντα δέῃ, ἀλλ' αὐ-
τοῖς διακένεται πάκιτα τὰ ἔργα, ἄλλο ἄλλω. Καὶ τοῦτό
ἐστιν ἀμέλει τὸ ἐμπαθὲς, ὡς ἐλαττώτα δαίμων θεῖ.
Ως γὰς εἶχον Φύσεως 8, ὅτε περὶ γῆν ἤσαν, ἐπὶ ἐθέ-
λος ταύτης παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι ἀλλὰ καὶ
Ἄστυληπτος ἵσται νῦν, καὶ ὁ Ηρακλῆς ισχυρίζεται, καὶ
Διόνυσος Βακχεύει, καὶ Ἀμφίλοχος μαντεύεται, καὶ οἱ
Διόσκυροι ναυτίλλονται^h, καὶ Μίνως δικάζει, καὶ Ἄχιλ-
λεὺς ὄπλιζεται. Ἄχιλλεὺς νῆσον οἰκεῖ i εὐθὺς 1568

atque arti assistant: hac lege, ut bonis auxilium ferant; qui iniuria afficiuntur, ab ea vindicent; qui inferunt; puniant.

7. Ita tamen, ut non omnis daemon agat omnia, sed et ibi singulis singula distincta sunt ministeria, aliud alii. Et hoc est, cur daemonum genus patibile dicamus esse, quo quidem vni Deo concedit. Id enim, cui singuli, cum adhuc in terris versarentur, maxime addicti fuerunt, ne hic quidem plane omittunt: etiam nunc medicinam exercet Aesculapius, robur Hercules, bacchatur Bacchus, diuinat Amphilochus, nauigant Castores, iudicat Minos, Achilles armatur. Et Achilles

Sectio ζ'.

g. Ως γὰς εἶχον φύσεως,] Ani-
mas a corporibus disiunctas
pristinum stadium non mutare
veterum sicut opinio. Hinc
Virgilius Aen. VI. 485. de-
scribit Idaeum, Priami aur-
gam,

etiam currus, etiam arma te-
nentem.

Et v. 653.

Quae gratia currūm
Armorūque fuit viuis, quae
cura nitentis
Pascere equos; eadem sequi-
tur tellure repostos.

Vide Platonem in Gorgia

p. 313.

b καὶ [οἱ] Διόσκυροι ναυτίλλον-
ται] Sic Reg. et Harleian. vul-
go deest vox secunda.

i Ἄχιλλεὺς νῆσον οἰκεῖ] Achil-
lea, siue Leuce, dicitur haec
insula. Thetis Peleum sic al-
loquitur in Euripidis Andro-
mache v. 1260.

Τὸν φίλαταόν σοι παῖδ' ἔμοι

τ' Ἄχιλλέα

"Οψει δόμις ναύοντα νησιωτικάς,
[Λευκήν] ἐπ' ἀκτὴν ἐντὸς Εὔ-
ξείνα πόρος

Dionysius Perieg. v. 545.

Ksi. 94

S 5

κατὰ τὴν Ποντικὴν Θάλατταν, Ἀχιλλέως ναὸς, καὶ βωμοὶ Ἀχιλλέως· καὶ ἐκῶν μὲν δὲ ἀν τις προσέλθη, ὅτι μὴ θύσων· θύσας δὲ ἐπιβαίνει τῆς νεώς^k. Εἶδον δὴ ναῦτα πολλάκις ἄνδρας ἥθεον, ξανθὸν τὴν κόμην, πηδῶντα εἰς ὅπλοις· τὰ ὅπλα χευσταῖς οἱ δὲ εἶδον μὲν ὅδαμῶς, ἤκουσαν δὲ παιανίζοντος οἱ δὲ καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσαν. Ήδη δέ τις καὶ κατέδαρθεν ἄκων εὐνήσω, καὶ αὐτὸν Ἀχιλλεὺς ἀνίσησι, καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἀγει, καὶ εὔωχεῖ· οἱ Πάτροκλος ὄνοχοίει, Ἀχιλλεὺς ἐκθάρξει^l,

Achilles quidem insulam circa mare Ponticum contra Istrum incolit: templum ibi Achillis et aiae sunt: nec facile quisquam eo, nisi re prius diuina facta, accesserit; ea rite perfecta, insulam conscendit. Viderunt saepenumero nautae iumentem flaua insignem coma, aureisque armis tripudium tantum militare: alii ipsum quidem non viderunt, sed cantantem tantum ad arma audiuerunt; alii rursus et viderunt, et audiuerunt simul. Factum est, ut et inscius aliquis in insula obdormierit, quem Achilles excitauit, in tentorium deduxit, epulo exceptit: vinum Patroclus fundebat, citharam pulsabat Achilles

Κεῖθι δὲ Αχιλλεῖος τε καὶ Ἡράων
Φάτις ἄλλων
Ψυχᾶς εἰλίσσεται οὐρημαίας ἀνά
βυσσος.^m

Si fabulas iis similes, quas refert Maximus, legere cupias vide cum primis Arrianum in Periplo Ponti Euxini pag. 21, 22, 23.

^k θύσας δὲ, ἐπιβαίνει τῆς [νεώς.] Vulgo τῆς νήσου. Sed optima videtur illa lectio, quam codici Regio debemus. Nam qui sunt in insulam Leucen delati, visis antiquitatis vestigiis, temploque et donar. Achilli consecratis, vesperi repeant naues: aiunt enim non sine discrimine vitae illic quemquam pernoctare.

Verba sunt Ammiani Marcelini XXII. 8. p. 343.

Ibid. καὶ ἐκῶν μὲν δὲ ἀντις προσέλθη, ὅτι μὴ θύσων. θύεις δὲ etc.] Ita distinguendum: et vertendum neque sponte sua quisquam eo accesserit, nisi rem diuinam facturus: postquam autem fecerit, etc. Rursus, ad finem, distingue, ἀλλ' ἐχ' ὅνας εἶδον καὶ τὸν Ἡρακλέα, ἀλλ' ὅπις. prout ex Cod. Harl. monuit Dauisius. M.

^l οἱ Πάτροκλος ὄνοχοίει, Ἀχιλλεὺς ἐκθάρξει,] Ita viui facere solebant, unde natum figmentum. Vide Homerum. Iliad 1. 186, 202.

παρεῖναι δὲ ἐφη καὶ τὴν Θέτιν, καὶ ἄλλων δαιμόνων χορόν. Οὐ δὲ ἔκτῳς κατὰ χώραν μένει, ὡς ὁ Ἰλίεων λόγος, καὶ Φαντάζεται πηδῶν ἀνὰ τὸ πεδίον, καὶ ἀσχάπτων. Εὔω δὲ τὸν μὲν Ἀχιλλέα όχι εἶδον, γάδε τὸν ἔκτορα εἶδον δὲ καὶ Διοσκύρες ἐπὶ νεώς ^m, ἀσέρας λαμπρές, ιθύνοντας τὴν ναῦν χειμαζομένην. εἶδον καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν, ἀλλ' όχι ὄναρ. εἶδον καὶ τὸν Ἡρακλέα ⁿ, ἀλλ' ὑπαρ.

Achilles; etiam Thetis adfuisse aiebat, aliosque Deos. Hector vero, prout Illeenses tradunt, terram incolit suam; qui saepenumero per campum saltare, armisque fulgurare visus est. Ego, quod ad me attinet, nec Achillem vidi, nec Hethorem: vidi autem in summa nauis parte Castores, stellas scilicet lucidas, quae nauem in tempestate dirigebant; vidi et Aesculapium, sed non in somnis; vidi et Herculem, sed vigilans.

DISSERT.

^m Διοσκύρες ἐπὶ νεώς] Seneca
Nat. Quaest. lib. I. cap. I. pag.
633. In magna tempestate ap-
parent quasi stellae velo insiden-
tes. Adiuvari se tunc pericli-
tantes existimant Pollucis et Ca-
storis numine. Arrianus Peri-
plo Ponti Euxini pag. 23. Οἱ
μὲν διόσκυροι τοῖς πανταχοῖς πλαισο-
μένοις ἐγεγγεῖς φαίνονται, καὶ Φανέν-

τες σωτῆρες γίνονται. Vide Plu-
nium H. N. lib. II. §. 37. et
Lambinum ad Horatii lib. I.
Od. XII. 29.

ⁿ ἀλλ' όχι ὄναρ] Vulgo distinguunt
‘Ηρακλέα,]’

ἀλλ' όχι ὄναρ εἶδον. καὶ τὸν ‘Ηρα-
κλέα. Nos interpunctionem
conciinniorem, duce Ms. Har-
leiano, dedimus.

DISSERT.